

PIĄTY ROK

(Napisał dla „Nowego Świata” T. W. Długoszowski)

Dwadzieścia lat mija od chwili, gdy Moskwa i Petersburg, a ślad za nimi Warszawa, zaczęły budować barykady, na których w imię rewolucji walczyli ludzie, będący w okrutnej mniejszości, ludźmi, którym nieobczytny Plechanow dawał mieniszewicką i zarazem spóźnioną poradę tej treści: „nie trzeba było strzelać z rewolwerów”.

Rok 1905. Wojna rosyjsko-japońska, klęski na polach Mandżurji, piramidy różnokolorowych trupów na dalekich sopkach azjatyckich — pchnęły proletariata b. imperjum rosyjskiego do nierówności, pełnej nadziei, i zarazem beznadziejnej, walki o ideały demokracji, o inny polityczny i społeczny byt.

Jak dalece nałwili byli, a zarazem filozoficznie bezbronnii, ludźmi rewolucji rosyjskiej, świadczą o tem owe pochody do cara, które zainicjował popiewujący mnich Hapon, prowadząc błagalną manifestację do stóp tronu, który nie mógł drgnąć od dynamitu „Narodowej Woli” i musiał czekać na rok 17-ty, co falami krwi i łez podmył i obalił władzę i majestat samowładów.

Pochody owe kończyły się trupami na ulicy, kładanymi i udeptywanymi drogą na półmrok. Krwia zalano Rosję i Polskę i Finlandję, Łotwę, Kaukaz i Syberję — wszystkie składowe części wielkiej monarchji, gdzie tylko chorągwie rewolucji, zaknięte na wysokości kominów fabrycznych, wzywała do buntu.

Polscy rewolucjonisci brali czynny udział w rewolucji rosyjskiej w centrum Rosji w szeregach partji Social-Revolucjonistycznej i S. D. — a w Polsce na czele ruchu stały dwie partje socjalistyczne: P. P. S. i L. D. K. P. i L.

Pierwsza z nich dążyła samodzielnie, łączyła hasło wolności społecznej z ideą niepodległości Polski. Druga, pozostając w ścisłym kontakcie z S. D. rosyjską i podlegając jej dyktandom — stała na stanowisku polskiej autonomji, na którą, acz w innej płaszczyźnie, pisała się również Narodowa Demokracja z Dmowskim na czele.

P. P. S. stosowała terror, S. D. K. P. i L. prowadziła jedynie agitację, obciążoną na masowy ruch proletariatu — i w rezultacie pan Skalon, general-gubernator warszawski, podpisał tylko 655 wyroków śmierci, a pan Kuzanow, król robotniczy zalał miasto fabryczną, pomyślną ludź. A Polska reakcja rozdziała daria się na cały głos: „bandyci z pod Rogowa” — „antychryści” — „z piekła rodem”. Darli się i organizowali walki bratobójcze, puszczając w ruch poświęcone bronią, haniebnej, krwawej plany nie do zmycia. Darli się, a nie będąc pewni swoich sił własnych, bliżej ganiąc hrabiego Witte o „pomoc realną” dla umiarkowania owej „gory czwornej”, co spędzała z oczu bankierów złote any o zagroźonej dywidendzie. I pomoc „realną” nadzieja. Kozacka szalała na warszawskim Placu Teatralnym przypomniała robotnikom polskim o obowiązkach „narodowych” względem cara, Boga i ojczyzny, którą „ojcowie narodu” zamierzali parcelować autonomicznie.

Ściganego, brojącego, zmordowanego bojowca — spotykał chłop drgający i widłami, bo mu proboszcz z ambony nakazał pomagać prześwieconej policji carskiej, wypijając „złodziej”. Szarpł nikt nie dał, krwi nie tatamował. A jeśli się znalazł (Ciąg dalszy na str. 6-e)

SENAT PONOWNIE ODRZUCIŁ NOMINACJE WARRENA

WASHINGTON, D. C. 16 marca. — Senat Stanów Zjednoczonych poraz drugi odrzucił dziś nominację Charlesa B. Warren'a na Prokuratora Generalnego. Senator Gillet, przemawiając dziś w senacie za nominacją C. B. Warren'a, oskarżał demokratów, że opozycja ich pochodzi wyłącznie ze względów partyjnych. Oświadczył on z emfazą, że naród amerykański pozna się na tem i zrozumie, że odrzucenie nominacji p. Warren'a jest nieczem innem, tylko chęcią postawienia w kłopotliwe położenie republikańskiego prezydenta. Mowa ta doprowadziła do wścieplenia senatora Theoda z Missouru i zupełnie wytrąciła go z równowagi. Pan Gillet między innymi przypomniał, że senator Walsh z Monnana, który obecnie jest jednym z najbardziej nieprzejrzystych przeciwników Warren'a, był w swoim czasie przewodniczącym demokratycznej konwencji w New Yorku. Starał się on wykazać, że p. Walsh działał jako demokracja.

Senator Robinson zapytał, czy p. Gillet nie wie, że prezydent Coolidge starał się namówić senatora Boraha, by ten kandydował na urząd wice-prezydenta, a le to mu się nie udało i nikt in-

ny nie chciał zgłosić swej kandydatury. Obecny na posiedzeniu senator wice-prezydent Dawes śmiał się serdecznie. Śmiech słychać było również na galerji.

Wyjaśnienie urzędowe o losach pana Trockiego

MOSKWA. — Podawane przez prasę zagraniczną wiadomości o przymusowym pobycie Trockiego na Kremlu nie odpowiadają rzeczywistości. Trocki wyjechał na Kaukaz, gdzie leży się na ostre zapalenie gardła i choroby płuc. Pobyt jego na Kaukazie trwał będzie najmniej sześć miesięcy. W międzyczasie mają być przeprowadzone wybory do władz naczelnych partji komunistycznej. Ogólnie jest przewidywane, że kandydatura Trockiego nie będzie stawiana. Uważają ją, że jego rola polityczna jest już całkowicie skończona. Stan zdrowia Trockiego nie jest groźny, tak, iż pozwala mu to na pisanie wielkiego dzieła historycznego o powstaniu i walkach państwa sowieckiego. Dzieło to będzie równocześnie osobistym niejako pamiętnikiem politycznym Trockiego.

Pamiętajcie o Komitecie Im. Józefa Piłsudskiego

Projekt nowego traktatu europejskiego

Ma go podpisać siedem państw, a w ich liczbie i Polska. — Jest to zamach na dostęp Polski do morza.

PARYŻ, 15 marca. — Układ międzynarodowy w sprawie gwarancji pokoju w Europie omawiany tu będzie jutro i w obradach tych weźmie udział siedem państw, zaimstpl pięciu, gdyż Polska i Czecho-Słowacja mają być dopuszczone do tych pertraktacji.

W związku z tą sprawą spodziewany jest przyjazd brytyjskiego ministra spraw zagranicznych, Austena Chamberlaina.

Jeżeli pomiędzy Wielką Brytanią i Francją przyjdzie do porozumienia i Niemcy, przystąpią do Ligi Narodów, zaakceptują warunki postawione przez dwa wyżej wymienione mocarstwa, to w Europie przyjdzie do podpisania nowego traktatu.

Czesko-słowacki minister spraw zagranicznych Benes i przedstawiciel Polski hrabia Skrzyński żorjentowali się szybko w kwintesencji mowy, wygłoszonej w Genewie przez pana Chamberlaina, i, przybywszy do Paryża wcześniej od brytyjskiego ministra spraw zagranicznych, przystąpili do sobą informację, że p. Chamberlain dąży do otwarcia dyskusji w sprawie wschodnich granic Niemiec za zezwoleniem Polski.

Okoliczność ta sprawia, że jutrzejsze obrady w Paryżu będą poważnie zainteresowane nie tylko w tym, iż tydzień bieżący będzie epokowym w stosunkach dyplomatycznych.

Spodziewany jest szereg konferencji pomiędzy premerem Herriotem, p. Chamberlainem, p. Benesem i p. Skrzyńskim. Pan Chamberlain zdaje się wyjechać stąd we wtorek

Anglia pełna śpiegów

LONDYN, 16 marca. — „Daily Express” donosi, że obecnie Anglia przepełniona jest śpiegami. Specjalnie dużo jest śpiegów niemieckich, którzy rozproszeni po różnych miejscowościach zbierają skrypcie wiadomości, dotyczące specjalnie wojna i marynarki. Jeden z oficerów angielskich oświadczył na pewnym zgromadzeniu, że w czasie tajnych próbfletu, w obecny był z nowym wynalazkiem obecn był na pokładzie pewien oficer amerykański. Prasa angielska wyraża zdziwienie, jakim sposobem mógł się dostać? Śpiędy badają przede wszystkim obronę gazową oraz aeroplany bez steru, które są tajemnicą armji angielskiej.

Ze Zjazdu delegatów szkół polskich w New Yorku i okolicy

Uchwalono powołać do życia Komitet Centralny z siedzibą w New Yorku. — Na fundusz komitetu złożono \$172. — Komitet ma zadanie organizować nowe szkoły i kluby dla szkolnej młodzieży. — W sprawie oświatowej dziatwy postanowiono wydać apel do całego wychodźstwa.

Zwołany przez Radę Oświatową zjazd szkół polskich, odbył się w ubiegłą niedzielę po południu w Domu Narodowym. Pierwszą z tego rodzaju w historii wychodźstwa zgromadzenie oprócz delegatów szkół z trzech stanów: New York, New Jersey i Massachusetts, liczny zastęp reprezentantów organizacji i towarzyszy z New Yorku i okolicy.

Na sali znajdowali się przedstawiciele literalnie wszystkich kierunków społecznych i politycznych: socjaliści, prawicowcy, umiarkowani i bezpartyjni, stawiali się na apel Rady Oświatowej, zainteresowani sprawą szkolnictwa dla diatwy.

Zebrań otworzył i zagaił, wyświadczył akt zwolnienia tegoż, prezes Rady Oświatowej ob. J. Gorzański.

Po krótkim i serdecznym przemówieniu, ob. Gorzański za rzadził wybór przewodniczącego zjazdu i sekretarza.

Na pierwszego powołano jednogłośnie ob. A. Marciniaka z

Banialuki Mussolini-nowe o pięknej Polce

BISKUP ALZACJI ORGANIZUJE STRAJK DZIECI SZKOLNYCH

PROTESTUJE PRZECIWA RZĄDZENIU RZĄDU FRANCUSKIEGO

Domaga się nauki religji w szkołach

PARYŻ, 16 marca. — Kler rzymski z biskupem na czele pracuje w Alzacji nad zorganizowaniem strajku dzieci szkolnych, które mają przez cały tydzień nie uczęszczać do szkoły. (Dzieci będą z tego bardzo zadowolone.) Strajk ten zorganizowany został jako protest przeciw zarządzeniom rządu francuskiego, który nakazuje, aby szkoły trzymały się zdalek od kwestji religijnych, gdyż Francuzi uważają religję za sprawę czysto osobistą.

Katolici wzywali rodziców, aby nie puszczali dzieci do szkoły i grozili im klątwą. (Wszystkie ci sami! Zawsze ci sami! Za Rzymem a przeciw Rzymowi własnego kraju. Zupnie jak w Polsce. — P. R.)

Samobójstwo o markę

BERLIN, 16 marca. — Sensacja wywołało samobójstwo 13-letniej dziewczynki, która rzuciła się z czwartego piętra. Powodem była obawa przed rodzicami, którzy mieli ją bić, gdyż zgubiła markę. Dziewczynka tak wyjechała się bicia, że rzuciła się z okna na bruk. Stan dziecka jest ciężki.

PRASA NIEMIECKA KORZYSTA Z PODEJRZANEGO ŹRÓDŁA

Niemcy udowadniają swe prawa do Śląska

LONDYN, 16 marca. — Depesze z Rzymu donoszą, że organ Mussoliniego „Popolo d'Italia” podaje sensacyjną wiadomość o tem, że zastępca Włoch hrabia de Sforza oddał w Lidze Narodów głos na korzyść Polski w sprawie Górnego Śląska, dzięki wpływom urocznej żony dyplomaty polskiego w Genewie. Pani ta, rzekomo wdziękami swemi oczarowała i zastępców innych państw. „Popolo d'Italia” atakuje szczególnie hrabiego de Sforza, który był ministrem spraw zagranicznych i zastępcą Włoch w Genewie. Gazeta ta twierdzi, że hrabia de Sforza nigdy nie wytrzymał się przed rządem włoskim, z jakich przyczyn był po stronie Polski, a przeciw Niemcom, podaje atoli, że przyczyną ta była miłość do pięknej Polki, która go tylko zwodziła i nawet go nie kochała. Nazwisko jej jest znane, gdyż jest żoną posła polskiego w Rzymie, który w czasie obrad w Genewie wraz z żoną mieszkał w tym samym hotelu, w którym mieszkał hrabia Sforza. Rozumie się, że prasa niemiecka skwapliwie podaje te wiadomości organu Mussoliniego i na tej podstawie zgadza zwrotu Górnego Śląska, twierdząc, że na podstawie artykułu gazety Mussoliniego, że Polska otrzymała bezprawnie Górny Śląsk, jedynie dzięki załomom pięknej kobiety.

(Pono i psy na katyję szerszakaj. Banialuki Mussoliniego i dyplomacja bezbronna junkrów są w najlepszej harmonji, lecz niezgodne z prawdą. Polska udowodniła swoje prawa historyczne do Śląska, nie załotami uroczej kobiety, lecz krwią bohaterów polskich, którzy na śmierć szli, zostawiając wdowy i sieroty, żywe pomniki poświęcenia i miłości. Ojczyzny! Przyp. Red.)

EXTRA!

SZCZEGÓŁY OBRAD LIGI NARODÓW

Gdańsk bez pracy odkąd Polska go bojkotuje. — Burmistrz Gdańska Sahn oskarża Polskę.

PARYŻ, 16 marca. — Na porządku dziennym Ligi Narodów między innymi sprawami była i kwestja sporu między Polską a Gdańskiem, w sprawie skrzynek pocztowych. Referował przedstawiciel Hiszpanji Quinones de Leon, który proponował, aby zgądzano od Trybunału Międzynarodowego w Hadze orzeczenia w tej kwestji i aby orzeczenie Trybunału podano do wiadomości Ligi Narodów na następnym posiedzeniu. Wobec tego, że sprawa mogłaby, dopiero w czwartek dostać się pod obrady, a stosunki narazie wymagają natychmiastowego załatwienia, postanowiono, iż zgądzą przedstawicieli Polski i Gdańska wniosk ten odrzucić.

Doktor Sahn, burmistrz Gdańska skarzy się, że Polska bojkotuje ekonomicznie wolne miasto Gdańsk. Donosi, że w skutku bojkotu ekonomicznego 100,000 osób jest bez zajęcia w Gdańsku, co stanowi olbrzymi procent, jeżeli się zważy, że Gdańsk liczy tylko 370,000 mieszkańców.

Minister Skrzyński w odpowiedzi na te skargę burmistrza odpowiedział, że winę ponoszą nie kto inny, a ci władnie, którzy zwroćli przeciw sobie opinię publiczną Państwa Polskiego. Skrzyński również kategorycznie oświadczył, że gospodarczy bojkot Gdańska przez Polskę nie jest akcją oficjalną ani rządową, lecz wynikiem zmiany w opinii publicznej.

Oprócz kwestji skrzynek pocztowych omawiano również sprawę ratyfikacji taryf przewozowych na kolejach polskich i Gdańskich. Komisarz Gdańska oświadczył się za tem, aby umowa została ratyfikowana. Przedstawiciel Polski sprzeciwił się temu, atoli Liga Narodów mimo to, na wniosek przedstawiciela Hiszpanji Quinones de Leon, przechyliła się na stronę komisarza.

Korespondencje własne „Nowego Świata”

W ŚRODĘ, 18-GO MARCA
„OSTATNI POLAK”
(KARTKA Z WOJNY POLSKO-BOLSZEWICKIEJ)
pisze LEON KUNTE z Paryża

W CZWARTEK, 19-GO MARCA
„DOTKLIWA STRATA”
(PAMIĘCI WIELKIEGO BOJOWNIKA O IDEJĘ LUDZKOŚCI)
pisze LEON KUNTE z Paryża

Akademje
w dzień Imienin Komendanta urzadzaj

Kom. Im. J. Piłsudskiego

W CZWARTEK 19-go MARCA

W DOMU NARODOWYM
19-23 ST. MARKS PLACE
IN NEW YORKU

Utwory okolicznościowe odegra orkiestra Tow. „Moniuszko”.
Śpiewać będzie chór „ECHO”.
Pieśni wykonają, tenor ob. ZIMNOCH.
„Grób nieznanego żołnierza”, deklamować będzie H. Bauer.
Przemówienia: W. Bojan-Błazewicz i P. Yolles.
Wspiania dekoracja estrady z portretem dostojnego solenizanta.
Początek o godzinie 8-ej wieczorem.
WSTĘP WOLNY!

halucynacji, powrócić do łóż i znowu się położyć. Upłynęło jednak kilka minut, a szmer powtórzył się. Łóż nappełniło błękitne światło i Lupino ujrzał zjawę swego dawno zmarłego wchodzącego przyjaciela, Lano. Ruszył

Aktor o zdarzeniu nie powiedział nikomu. Nazajutrz w teatrze dawano inną sztukę, w której Lupino grał główną rolę. Żona jego chciała być obecną na przedstawieniu i dano jej miejsce w łozы dyrektorskiej. Przy-

muchowała się szture gdy nagle pod koniec aktu pierwszego zerwała się przerażona, wydała okrzyk i zemdlła. Wzywano pogotowie, które odwiezło ją do domu. Natączyły przyszedłszy do przytomności opowiadała mężowi, że w łóżku ukazało się jej widmo zmarłego Leno.

**SKRUPULATNOŚĆ SŁUŻ-
BOWA SŁUŻBY WOJSKO-
WEJ B. SUŁTANA TURCJI**

W Kaizre zmarli były ministrowie spraw zagranicznych, doradca i przyjaciel sultana tureckiego Abdul Hamida II. Izet Hoz z czasów, gdy Izet Basza stał u szczytu potęgi, a wolne chowanie od zajęć spędził wśród swoich przyjaciół niemców. Prasa angielska opowiada następujący fakt:

Zastął go tam siedzącego i spokojnie palącego fajkę. Zapytany, dlaczego nie dał znać, że powrócił, odpowiedział ze spokojem:

— Bo jeszcze nie wychodziłem.

Odniosło little jutro zrana. Dziś pada deszcz i przemocyłbym mój nowo mundur.

Pewnego dnia minister był z wizytą u jednego z dyplomatów niemieckich. Ten, chcąc się pochwalić akuratnością i służbiestwością swoich podwładnych wezwał adjutanta, wręczył mu list zaadresowany do sekretarza ambasadej ambasady niemieckiej i

— Proszę list ten natychmiast doręczyć w ambasadzie i po powrocie zgłosić się do mnie.
Adjutant wyszedł, a wysoki gene-

— Minęły dwie minuty, mój adiutant wyszedł z domu, za pięć minut będzie w kancelarii, za dziesięć pięć minut będzie w domu. —

Iskustnie w oznaczonym czasie oficer stawiał się u swego zwierzchnika. Izet-Basza postanowił taką samą próbę zrobić ze swoim sekretarzem w obecności zaproszonego dygnitarza

ASPIRYNA
Strzeć się imitacji

NASTĘPNE ODJAZDY Z NEW YORK
"Estonia" 7 Kwietn

BAYER
Demand

Dopóki nieobaczysz nazwy "Bayer" na paczce, lub na tabletkach, nie otrzymujesz prawdziwego wyrobu Bayer'a uznanego przez miliony za doskonały i przepisywanego przez lekarzy przeszło dwadzieścia trzy lata

na:	
Zasłabienie	Ból głowy
Ból Zębów	Lumbaro
Ból Uszu	Reumatyzm
Nowralgia	Bóle Wewnętrzne

Przyjmujcie tylko "Bayer'a"
Tabletki Aspiryny. Każda cała

paczka zawiera odpowiednie wakałówki. Wygodne pudełko z 12 tabletkami, kosztuje kilka centów. Antekarza również

French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

albo do miejscowego agenta.

"Every Picture Tells a Story"

CZUJESZ SIĘ WYCIĘNZONYM PO KAŻDYM

PRZEZIĘBIENIU?

CZY jesteś złamanym i sztywnym, zmęczonym i zdenerwowanym — prawie nieustannie prześladują Cię bóle i kłęcia w krzyżach? Czy czujesz, że Twoje ciało nie chce poruszyć się? Grupa przeziębienia i dra-

Czy zwrócicie uwagę na swe nerki? Grypa, przeziębienia i inne choroby, które nas dotykają, nie są bezwzględnie nieszkodliwe. Wiele z nich, jak wiesz, zwykle nadwerężają nerki. I gdy nerki przy napływie nienormalnego nawału pracy, nie zdążą filtrować krwi, różne nieczystości gromadzą się, a to spowoduje cały system z równowagi. Następują więc codzienne bóle w krzyżach, reumatyczne kłócia bóle głowy, reumatyzm, dławicę i nieznośną, nieregularność prąka.

W takich stanach, dobra podnieta moczoepędna powinna oczyścić cały system z tych trucizn. Używaj Doan's Pigulki. Doan's pomaga tysiącom. Są one zalecane twoim znajomym. Zapytaj o nie sąsiada.

Oto świadectwo które powinno was przekonać:

C. Pierce, niegdyś kłórk przy kolei, 672 — 10th Ave., w New Yorku mówi: "Nerki działały za często, i uczuwałem bardzo często nieznośne bóle w krzyżach. Prześladował mię prawie nieustanny ból w nerkach, jakoteż uczuwałem ból w krzyżach. Cierpiałem nieraz prawie do zniekształcenia i siedziałem z rąk i nóg chorych leżu."

prawie do niewygrzysmania i kłopotem, że powta choroba leży w
nerkach. Jeden z przyjaciół polecił mi używać Doan's Pigulki, więc po
skonałem." **D. I. Bill**

Doan's Pills

Podnieta moczopędna dla nerek

We wszystkich aptekach, 60c pudełko.
Foster's Milburn Co., Mfg. Chemists, Buffalo N. Y.

Praca dla Mężczyzn
(Help Wanted Male)

Interesy do Sprzedania
(Business Opportunities)

TAPICER. ... GROBERNIA i delikatesen na sp
filp covers, draperies i cabinet robots dař, dobry interes. 333 Oakland

AWIECKI sklep do sprzedania,

JANE HOTHMAN, **akrka** i **Rowa** P&G
 wyrobów. 155 Eglea St.,
 oklyn.

NCH ROOM i salon do sprzedania
 Franklin St., róg Calver, Brooklyn.

WISTA sprzedaje groszarnię z buci-
 kami i z powodu samotności, dobry
 dla rodzkiego kupca, sekcja polowa
 rożniakowa. Zgłoszenia do Sch-
 693 Manhattan Ave., Brooklyn.

NCH ROOM i salon do sprzedania
 domem lub bez, dom murywany
 i ogrzewany, wszelkie ulepszenia, cen-
 a i warunki. Oakland St. (Sch-
 693), Brooklyn.

NCH ROOM i restauracja, na targ-
 i, 10 stołów, duży lease, targ-
 wyrobów \$300 do \$400. Zgłoszenia
 go świata, 584 Manhattan Ave.,
 oklyn.

SKIE Columbia Rakerdy do
 pnia na 25c, lub catering za do-
 1000.

[illegible][illegible]

Mądryz ludzki
kupuje tereny
Hamilton Park, małe farmy 10-20
akrów, włącznie z budynkami i
drzewami. 123-124
ciężkie. Jeden bóg 20 z szóstki
do miasta. Blisko 60 duży
Pracownicy. Hamilton, Room 31
Burlington Building, 25 Park Row, Ne
York City.

AKRO dobrej ceny, ziemie, bez
koni, 300 akrów, 125 warty
P. N. J. 1 stanowiąc, 125
P. N. J. John Winnecker, Ann

SOUTH 6th Street, Williams
brook, trzypięć 1 i białym
wierszawym, małym
użytek pole, wszystkie widne,
1 na każdy wiejski, gaz gor
elektryczny, 100 akrów, 125
ZNA farma, 100 akrów, 13 kr

[illegible]

1000 Stóp Kwadratowych
 25 GOTOWKI
 Cena \$950

Mieszkańcie
 w New
 Brunswick,
 N. J.

 że przemysłowe miasto na główne
 ił kolejowej. Wiele pracy dla ka
 zioła rodziny. Ziemi w po
 ataku na ogrody i na hodowlę ku
 ETUCHEN REALTY COMPANY
 B'way, Room 311, New York City

Pokoje do wynajęcia
 (Rooms to let)
 WYNAJĘCIA umeblowanych pokoi
 widny elektryczny

[illegible]